

Kristiansand kommune
Postboks 417 Lund
4604 Kristiansand

Kristiansand 10. mars 2014

Høringsuttale: Prinsipper for museumsutviklingen i Kristiansand

Viser til mottatte utkast til sak om «Prinsipper for museumsutviklingen i Kristiansand». Saken har vært drøftet blant museets ansatte, i museets ledergruppe, samt behandlet i museets styre den 25. februar og 10. mars 2014. I møtet 10. mars 2014, fattet styret følgende enstemmige vedtak:

1. *Styret i Vest-Agder-museet mener det faglig sett hadde vært best om hele museet ble samlet på Odderøya. Under de nåværende omstendigheter er det imidlertid viktigst for styret at et fremtidig museumsbygg/formidlingsbygg blir plassert på Odderøya.*
2. *Styret forutsetter at nåværende reguleringsplan for Odderøya ligger fast.*
3. *Styret anser plassering av et museumsbygg/formidlingsbygg på Bredalsholmen som uaktuelt.*

Vest-Agder-museet er opptatt av å styrke og utvikle alle sine avdelinger i Kristiansand og Vest-Agder for øvrig, samt være en ressurs som kompetanseinstitusjon for andre museer og samlinger som ikke er en del av det konsoliderte museet. Museet arbeider i 2014 med ny strategisk plan, som vil tydeliggjøre disse forholdene ytterligere.

Museumsbygg/formidlingsbygg

Vest-Agder-museet mener plasseringen av et museumsbygg/formidlingsbygg allerede er grundig vurdert og at man bør holde fast ved vedtaket fra 2011 om en plassering på Odderøya. Bystyret i Kristiansand vedtok så sent som 13. februar 2013, ny kulturstrategi for 2013- 2023 der det heter: «Vest-Agder-museets avdeling i Kristiansand er vårt bymuseum, men dagens formidlingsbygg på Kongsgård har åpenbare begrensninger. Et bynært kulturhistorisk senter på Odderøya vil gi helt nye muligheter for formidlingen av byens historie, med både den militære og maritime forhistorien rett utenfor døren. Et moderne formidlingssenter må også være møteplass og servicetorg for det historieinteresserte publikummet, og fungere som arena for tettere samarbeid mellom profesjonelle fagmiljøer og frivillige organisasjoner»

Et museumsbygg på Odderøya vil kunne bli en sentral attraksjon i sentrum av Kristiansand og bidra til å revitalisere Kvadraturen. Bygget vil være et naturlig supplement til Kilden og en del av et fremtidig kulturcluster i sentrum. Kristiansand kommune og Vest-Agder fylkeskommunen er opptatt av at fremtidig byutvikling skal skje uten økt bruk av privatbil. Ved en plassering på Odderøya vil museet

som attraksjon kunne nås til fots, både fra Color Line, cruisehavna, jernbanestasjonen og fra byenes eget interne busstilbud. I et miljøperspektiv bør dette telle med. I forhold til de som kommer med egen bil, ble Kilden parkeringshus i sin tid dimensjonert for å kunne dekke både Kildens og museets behov. Et museumsbygg på Odderøya vil også være viktig for å kunne formidle kulturminnene på øya, og både byens og øyas historie på en god måte – ikke minst den militære historien. Museets bruk av eksisterende bygningsmasse på Odderøya, bør i denne sammenheng vurderes på samme måte som tidligere.

Vest-Agder-museet har i dag ikke egnede lokaler i Kristiansand og omegn, som kan ta imot nasjonale eller internasjonale vandretstillinger. Vi har heller ikke lokaler, hvor en forsvarlig kan stille ut en del av museets egne samlinger. Dette vil kunne løses i et fremtidig museumsbygg.

Museet ser ikke gjenbruk av rensanlegget på Bredalsholmen som museumsbygg/formidlingsbygg som en løsning på disse utfordringene. I reiselivssammenheng vil det være vanskeligere å trekke publikum dit, enn til sentrum/Odderøya. Arealene er også begrenset i forhold til utviklingsmuligheter og parkering. I forhold til rent faglige vurderinger, skal et fremtidig museumsbygg vise frem og handle om mye mer enn bare byens maritime historie, men også presentere den militære historien – hvor Odderøya, sammen med Møvik, er sentrale; kvadraturens utvikling, byen som kommunikasjonsknutepunkt mellom innland og hav m.v.

Museet er opptatt av å skape et større, kreativt og interessant kulturhistorisk fagmiljø i Kristiansand. Målet er å samle museets hovedadministrasjon, deler av fagseksjonen, de ansatte knyttet til museumsarbeidet i Kristiansand (med unntak av de som er knyttet til Kanonmuseet og formidlingen av Hestmanden), samt felles konserveringsverksted for Vest-Agder-museet og Sørlandets kunstmuseum, på Odderøya. En fragmentering er utfordrende, både i forhold til det daglige faglige arbeidet, og i forhold til muligheten til å rekruttere kompetansepersoner for å arbeide i museet. En desentralisert løsning er også mer ressurskrevende, bl.a. i forhold til antall ansatte.

Publikumsfasiliteter

Museet er opptatt av, og vil sørge for at de andre avdelingene i Kristiansand (Kanonmuseet, Gimle Gård og forutsatt en konsolidering, DS Hestmanden/Norsk krigsseilermuseum) blir ivaretatt på en god måte og gitt muligheter for en positiv utvikling. Det arbeidedes i disse dager med utviklingsplaner for flere av dem. Vest-Agder-museet er derfor positive til at publikumsfasilitetene også ved disse avdelingene gis prioritet. I et stadig mer krevende reiselivsmarked, trenger museets publikumsmottak (her under toalettfasiliteter), en opprusting flere steder. I tillegg vil mer moderne museumsbutikker kunne bety økte muligheter for egeninntjening. Hva som skal legges til publikumsfasilitetene ved de ulike avdelingene må vurderes videre av museet og vi vil i nærmeste fremtid oversende et supplerende notat, hvor vi redegjør for hvilke behov vi ser trenger å dekkes ved de ulike avdelingene.

Flytting av friluftsmuseet

Museet har gjennom flere år argumentert på faglig grunnlag for en flytting av friluftsmuseet fra Kongsgård til Odderøya. Museets holdning har vært at dette ville ha gitt den mest rasjonelle driften

og vært museumsfaglig en god løsning. Dette er fremdeles den gjeldende faglige vurderingen fra museet. Målet har vært et samlet museum/senter for byens og regionens historie, med bedre muligheter for å formidle området militære og maritime historie enn i dag, men jf. vedtaket vil museets fokus under nåværende omstendigheter være på museumsbygget og plasseringen av dette på Odderøya.

Det har i årene etter at planene om flytting ble lansert og vedtatt, vært snakket mye om kostnadene knyttet til selve flytteprosessen. Det er imidlertid viktig å ha i mente, at det å la friluftsmuseet bli stående på Kongsgård, også er en kostnadskrevende løsning. Museet står på myr, med påfølgende store problemer med fukt. Både Setesdalstunet og Bygada trenger snarlig drenering, om ikke byggene skal ta varig skade. Drenering vil på sin side igjen gi behov for å jekke opp og stabilisere byggene på nytt. Dette er utbedringer som museet ikke har mulighet til å ta innenfor ordinært driftsbudsjett. I tillegg kommer byggenes generelle vedlikeholdsbehov, som er stadig økende da en del av dette var planlagt tatt som del av flytteprosessen.

Formidling og vedlikehold av kulturminnene på Odderøya, samt museumshavna samme sted

Som den største kulturhistoriske institusjonen i Vest-Agder og Kristiansand, ser museet det som naturlig at VAM tar hovedansvaret for formidlingen av kulturminnene på Odderøya. Vi ser det på samme måte som naturlig at dette arbeidet løses i samarbeid med frivillige organisasjoner og aktører som allerede gjør en stor innsats der. Et slikt samarbeid er allerede etablert og fungerer godt. Et museumsbygg på Odderøya vil være viktig for at museet skal kunne løse denne oppgaven på en god måte, bl.a. ved at dette gir oss muligheten til å stille ut gjenstander knyttet til øya, som krever særskilt sikkerhet eller bevaringsforhold.

Museumshavna i Nodeviga skal formidle byens og området maritime historie, særlig de mindre båtene, og har i tråd med politisk vedtak i 2011 vært fokus for VAMs arbeid på Odderøya de siste årene. Målet har vært å ha fase 1 av museumshavna klar til Tall Ships' Races i 2015. Museet har lagt ned et stort arbeid i dette, og er opptatt av at planene forseres og realiseres på en slik måte at dette målet nås. Ad. omtalen av aktivitetsbygget, vil VAM understreke at skisseprosjektet har vært utredet som del av kommunens og fylkeskommunens «Prosjekt Odderøya utvikling». Museet har stått for innhold og konsept, men både dette og de økonomiske rammene har vært lagt frem for og blitt vedtatt av styringsgruppa for «Prosjekt Odderøya utvikling», som utgjøres av kommunen og fylkeskommunen.

DS Hestmanden/Norsk krigsseilermuseum

DS Hestmanden/Norsk krigsseilermuseum, skal være et nasjonalt minnesmerke over krigsseilerne. Vest-Agder-museet finner det positivt at en fremtidig plassering av DS Hestmanden avklares. Dette vil bl.a. gjøre arbeidet med utviklingen av et fremtidig Nasjonalt krigsseilermuseum lettere. Formidlingen av Norsk krigsseilermuseum/DS Hestmanden, vil være Vest-Agder-museet supplement til den øvrige aktiviteten på Bredalsholmen.

Konsolidering mellom Vest-Agder-museet og Bredalsholmen dokk og fartøyvernssenter

Vest-Agder-museet tar punktet om en eventuell fremtidig konsolidering mellom Bredalsholmen Dokk og Fartøyvernssenter (BDF) og VAM til orientering. Museet avventer en eventuell henvendelse fra BDF, Kristiansand kommune eller Vest-Agder fylkeskommune, før en eventuell videre oppfølging av punktet.

Magasinsituasjon, konservering m.v.

Da saken har tittelen «Prinsipper for museumsutviklingen i Kristiansand», ønsker museet også å rette oppmerksomheten mot en del forhold publikum normalt ikke ser av museets virksomhet, men som er svært viktig for at vi skal kunne ta vare på og formidle Kristiansands og regionens historie. Vest-Agder-museet forvalter rundt 40 000 gjenstander i Kristiansand, hvor av mange pga. mangel på egnede magasiner oppbevares under lite tilfredsstillende forhold. Videre er det i påvente av en flytting til Odderøya, i flere utredninger, gjort rede for behovene innenfor konservering. Et konserveringsverksted var i fylkeskommunens «Strategiske handlingsplan for museumssektoren 2012 – 2020», forutsatt etablert av VAM og Sørlandets kunstmuseum i fellesskap på Odderøya. Tilsvarende er videreutvikling av fasiliteter for bygningshåndverkere satt på vent inntil flyttingen av friluftsmuseet.

Vest-Agder-museet vil avslutningsvis vise til at det på oppdrag fra kommune/fylkeskommune de siste 10-15 år har vært gjennomført flere utredninger og planer for utviklingen av avdelingene i Kristiansand. VAM håper at denne saken nå vil innebære en reell satsning og prioritering av museene og at tiltak som f.eks. nye og/eller oppgraderte publikumsfasiliteter, nytt museumsbygg på Odderøya og bedre magasinformhold kan realiseres.

Vest-Agder-museet imøteser en videre dialog i forhold til utfordringer og muligheter knyttet til museumsutviklingen i Kristiansand.

Med beste hilsen

Thor Jørgen Tjørhom
Styreleder

John Olsen
Direktør

Vest-Agder-museet IKS

Odderøya 17
4610 Kristiansand
tel 38 12 03 50 post@vestagdermuseum.no

Kopi: Vest-Agder-fylkeskommune